

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2019 m. sausio 10 d.

„Kovos su sukčiavimu politika turėtų būti reformuota, siekiant pagerinti kovą su ES biudžetą veikiančiu sukčiavimu“, – teigia ES auditoriai

ES turi imtis aktyvesnių kovos su sukčiavimu veiksmų, o Europos Komisija turėtų užtikrinti vadovavimą ir persvarstyti savo kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) funkcijas ir atsakomybės sritis, kadangi dabartinei sukčiavimo tyrimo sistemai būdingi trūkumai. Šiuo metu Komisijai trūksta išsamios informacijos apie sukčiavimo mastą, pobūdį ir priežastis. Auditoriai teigia, kad tai trukdo veiksmingai su ES biudžetu susijusio sukčiavimo prevencijai.

Sukčiavimas yra užslėptas ir sudėtingas reiškinys, todėl siekiant nuo jo apsaugoti ES finansinius interesus reikia visapusiškų ir sistemingų pastangų. Pagrindinė atsakomybė tenka Europos Komisijai. Auditoriai vertino, ar Komisija tinkamai valdo ES biudžetui kenkiančios sukčiavimo veiklos riziką. Visų pirma jie tikrino turimą informaciją apie su ES lėšų naudojimu susijusios rizikos mastą, pobūdį ir priežastis. Jie tikrino, ar Komisijos strateginio rizikos valdymo sistema yra veiksminga, ir ar OLAF atlikus administracinius tyrimus pradedamas baudžiamasis persekiojimas ir susigrąžinamos lėšos.

Auditoriai nustatė, kad Komisija neturi išsamių ir palyginamų duomenų apie nustatyto sukčiavimo naudojant ES lėšas lygį. Be to, ji iki šiol neatliko jokio nenustatyto sukčiavimo vertinimo ar išsamios analizės, dėl kokių priežasčių ekonominės veiklos vykdytojai imasi sukčiavimo veiklos. Auditoriai teigia, kad dėl šių žinių stokos sumažėja Komisijos planų, skirtų nuo sukčiavimo apsaugoti ES finansinius interesus, praktinė vertė ir veiksmingumas.

„Septyni iš dešimties ES piliečių mano, kad su ES biudžetu susijusio sukčiavimo atvejų pasitaiko gana dažnai, net jei situacija gali būti kitokia. Deja, bet kovos su sukčiavimu veikla iki šiol yra nepakankama, – teigė už ataskaitą atsakingas Europos Audito Rūmų narys Juhan Parts. – Laikas imtis konkrečių veiksmų – Komisija turėtų sukurti veiksmingą sistemą, skirtą sukčiavimo prevencijai, nustatymui ir atgrasymui. OLAF reforma bus Komisijos įsipareigojimo kovoti su sukčiavimu išbandymas.“

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis.

Visa ataskaita pateikta www.eca.europa.eu

ECA Press

Mark Rogerson – atstovas ryšiams su visuomene

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – atstovas spaudai

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

Auditoriai daro išvadą, kad pagal dabartinę sistemą, kai OLAF atlieka įtariamo sukčiavimo administracinius tyrimus ir kai po jų atliekamas baudžiamosios veikos tyrimas nacionaliniu lygmeniu, daugeliu atvejų sugaištama daug laiko ir baudžiamasis persekiojimas yra mažiau įmanomas. Vidutiniškai 17 bylų per metus, kuomet OLAF parengė rekomendacijas, mažiau nei pusei šių atvejų buvo pradėtas baudžiamasis įtariamų sukčiavimo vykdytojų persekiojimas. Be to, auditoriai pabrėžia tai, kad OLAF galutinėse ataskaitose kai kuriais atvejais nepateikiama pakankamai informacijos, kad būtų galima pradėti netinkamai sumokėtų ES lėšų susigrąžinimą. 2012–2016 m. iš tikrųjų buvo susigrąžinta tik apie 15 % visos rekomenduotos sumos.

Auditoriai mano, kad Europos prokuratūros įsteigimas yra žingsnis tinkama linkme, tačiau įspėja, kad dabartinis jos reglamentavimas kelia tam tikrą riziką. Viena pagrindinių problemų susijusi su nustatymu ir tyrimu, kurie labai priklausys nuo nacionalinių institucijų. Reglamente neapibrėžtas joks mechanizmas, kuris leistų Europos prokuratūrai paraginti valstybes nares skirti išteklių proaktyviam darbui, kuris bus reikalingas norint iširti sukčiavimo naudojant ES lėšas atvejus.

Kad būtų pasiekti geresni rezultatai kovojant su ES finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu, auditoriai Europos Komisijai rekomenduoja:

- sukurti patikimą informavimo apie sukčiavimą ir jo vertinimo sistemą, kurioje būtų galima gauti informacijos apie sukčiavimo mastą, pobūdį ir pagrindines priežastis;
- aiškiai susieti sukčiavimo rizikos valdymą ir prevenciją su vieno Komisijos nario portfeliu ir, remiantis išsamia rizikos analize, patvirtinti naują kovos su sukčiavimu strategiją;
- suintensyvinti savo sukčiavimo prevencijos veiklą ir priemones;
- kuriant Europos prokuratūrą persvarstyti OLAF kovos su sukčiavimu naudojant ES lėšas funkcijas ir atsakomybės sritis, pasiūlyti, kad ES kovos su sukčiavimu veiksmų srityje OLAF būtų pavesta vykdyti strategines ir priežiūros funkcijas.

Pastabos leidėjams

Sukčiavimu vadinamas bet kuris tyčinis veiksmas arba neveikimas siekiant apgauti kitus asmenis, dėl kurio nukentėjusysis patiria nuostolių, o sukčiavimo vykdytojas gauna naudos. Sukčiavimas naudojant viešąsias lėšas dažnai būna susijęs su korupcija, o korupcija paprastai vadinamas bet kuris veiksmas arba neveikimas, kai piktnaudžiaujama tarnyba arba siekiama piktnaudžiavimo tarnyba, kad būtų gauta nederamos naudos.

Komisija ir valstybės narės yra bendrai atsakingos už ES finansinių interesų apsaugą nuo sukčiavimo ir korupcijos. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba OLAF šiuo metu yra pagrindinė ES kovos su sukčiavimu institucija. Ji padeda kurti ir įgyvendinti Komisijos kovos su sukčiavimu politiką, vykdo administracinius ES biudžetui kenkiančio sukčiavimo tyrimus. 2020 m. pabaigoje pradės veikti Europos prokuratūra. Ji bus įgaliota 22 valstybėse narėse vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už ES finansiniams interesams kenkiančius nusikaltimus.

2018 m. lapkričio 22 d. Audito Rūmai taip pat paskelbė nuomonę dėl pasiūlytos OLAF reformos, susijusios su jos bendradarbiavimu su būsima Europos prokuratūra ir jos tyrimų veiksmingumu. Tuo pat metu paskelbta nuomonė dėl planų, susijusių su būsima ES kovos su sukčiavimu programa.

Europos Audito Rūmai pristato savo specialiąsias ataskaitas Europos Parlamentui ir ES Tarybai bei kitoms suinteresuotosioms šalims, kaip antai nacionaliniams parlamentams, pramonės suinteresuotiesiems subjektams ir pilietinės visuomenės atstovams. Didžioji dauguma mūsų ataskaitose pateikiamų rekomendacijų yra praktiškai įgyvendinamos. Šis aukštas įgyvendinimo lygis atspindi mūsų darbo naudą ES piliečiams.

Specialioji ataskaita Nr. 01/2019 „Kova su sukčiavimu naudojant ES lėšas. Reikalingi veiksmai“ paskelbta 23 ES kalbomis Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu).